

”Tajusin, että vain oman ikäiseni tuijottelevat ikälappuja”, ikärasismia aiemmin pelännyt Ritva sanoo.

”RAKASTAN SUOMALAISTA NAISTA. HÄN KUN ON NIIN ESTOINEN JA ONGELMALLINEN.”

– Illan tullen yritin kyllä mennä nukkumaan, mutta eihän siitä mitään tullut. Olin pirteä kuin peipponen. Tiesin, että tämä pitää tehdä tänään tai se ei tapahdu olenkaan.

Seuraavana päivänä uuden yrityksen suuntaviivat oli piirretty. Kun Business Finland myönsi vielä rahoituksen ja kehuu ideaa, Ritvan oli pakko toteuttaa se käytännössä.

– Ajattelin, että voihan helveti, nyt tämä on oikeasti tehtävä. Minulle rahoitus oli merkki siitä, että on vain pakko antaa mennä.

Näin syntyi Kuusama, Ritvan oma vastaisku kestävämmälle kulutuskulttuurille. Yritys valmistaa ekologisesti, vastuullisesti ja lähellä vaatteita, jotka kestävät aikaa ja käyttöä jopa vuosikymmeniä.

– En lähtenyt tähän projektiin dollarin kuvat silmissä, vaan lähetysaarnajan roolissa. Olen kyllästynyt kertakäyttökulttuuriin. Yhden naisen toimet voivat tuntua hytysen pierulta Saharassa. Mutta muutoksia syntyy, kun tarpeeksi moni lähtee mukaan.

TEESI 3: ON AIKA LOPETTA KAAVUISSA PIILOTTELU

Ekologisuus ei ole Kuusaman ainoa arvo.

– Vaatteen on oltava kaunis ja haluttava. Rumia ja nyp-pääntyviä kierrätysmateriaaleja en käytä. Kiinnostun kierrätyskuiduista vasta sitten, kun ne ovat laadukkaita ja kestäviä, suunnittelija linjaa.

Suunnittelun lähtökohtana on suomalainen nainen, kuten aina aiemminkin Ritvan uran aikana.

– Rakastan suomalaista naista. Hän kun on niin estoinen ja ongelmallinen. Luulisi, että nyt kehopsitiivisuuden aikaan lopetettaisiin se kaapuihin piiloutuminen. Haluan luoda suomalaiselle naiselle jotain kivaa: pelkistettyä ja kestävää.

Suunnittelijalle tärkein kehu on nimenomaan hänen luomiensa vaatteiden pitkäikäisyys.

– Kävin tänään verikokeessa, ja laboratoriohoitaja kertoi, että olen hänen mielisuunnittelijansa. Hän oli ostanut suunnittelemani vaatteita Marimekolta kaksikymmentä vuotta sitten. Tällainen palaute on kannustavaa ja paljon arvokkaampaa kuin työstä saatu palkka.

TEESI 4: ITSEVARMUUS EI OLE FIRMAN MENESTYKSESTÄ KIINNI

Kuusamalle Ritva toivoo samaa kuin aiemmille brändeilleen: että se lähtisi lentoon ja löytäisi oman heimonsa.

– Onnistumisen euforia on ihanaa. Mutta mitään romahdusta ei tapahdu, jos firma ei lähde lentoon. Se ei ole itsevarmuuskysymys.

Ritva on liiketoiminnassaan realisti.

– Minulla on tietty peliraha, jolla tätä pelaan. Jos pelimerkit loppuvat, se tarkoittaa myös omien hommieni loppumista. Olen nuuka tyttö, jolla on järki matkassa.

Suoruudestaan tuttu Ritva ei tuota pettymystä. Hän ei editoi itseään vaan kertoo asiat juuri niin kuin ne kokee.

– Olen toisinaan kärsinyt siitä, että olen Ritva suorasuu. Suustani tulee välillä kaikkea sellaista, johon muiden huumorintaju ei taivu.

Onneksi Ritva on hyvä pyytämään anteeksi – ja toisaalta hän nauttiikin löytämästään linjasta. Nuorena hän oli ujo. Oman äänen löytäminen vei aikaa.

– Nykyään olen rosoinen kuin korvasieni. On töyssyjä ja kohoumia. Terapeutini sanoo, että käytän kuvailevaa ja kiinnostavaa kieltä. Tosin, jos joku loukkaantuu, yritän vähän pehmentää.

TEESI 5: PELKKÄ KEHON TRIMMAUSEI PALKITSE

Ritva täytti tänä vuonna pyöreät seitsemänkymmentä vuotta. Hän myöntää pelänneensä ikärasismia.

– Pelkäsin muiden miettivän, että eikö tuo kääkkä lope-ta koskaan. Pian tajusin, että vain omanikäiseni tuijottelevat ikälappuja.

Ritvan työtiimissä on paljon kolme-, nelikymppisiä. Hän on kysynyt, ajattelevatko he toimitusjohtajansa ikää tai sitä, että tämä voisi olla heidän äitinsä tai isoäitinsä.

– On ollut ihanaa huomata, että nuoremmat ihmiset eivät ajattele ikää. Iän kysely ja miettiminen tuntuu ihan vanhanaikaiselta.

Kokemuksellisesti oma ikääntyminen tuntuu silti todelliselta.

– On pakko hyväksyä se, että ulkonäkö muuttuu ja ihminen hidastuu. Keho menee jäykemmäksi ja aivotkin hidastuvat. Vielä viisikymppisenä olin nopea kuin Ferrarikuski. Mutta ajat muuttuvat ja minä muuttun.

Tärkeintä Ritvalle on pysyä mukana menossa.

– Kun olin vuoden tekemättä töitä, minulla oli aikaa harrastaa ruumiinkulttuuria: lenkkeillä ja harjoittaa pilatesta. Mutta minulle ei riittänyt, että keho on trimmattu. Kaipasin muuta tekemistä. Se oli tärkein kiihoke perustaa jälleen uusi yritys.

TEESI 6: ENSIN TOVERI, SITTEN TYÖ

Jokin on kuitenkin muuttunut vuosien varrella. Nuoren Ritvan prioriteetit kuuluivat tarkeysjärjestyksessään: työ, toveri ja terveys. Työ oli ehdottomasti tärkein.

Nyt järjestys kuuluu: terveys, toveri, työ. Toverilla Ritva viittaa brittiläiseen arkkitehtimieheensä.

”PITÄÄ OLLA HAASTEITA JA TUSKAAKIN. SIITÄ TULEE SE OLO, ETTÄ ON ELOSSA.”

– Minulla on ihana mies. Maailman ihanin mies. Olemme sielunkumppaneita. Usein mietin, että miten voikin käydä ihmiselle näin hyvä onni. Ja myös sitä, miten mi-nulla voikin olla näin vähän aikaa hänelle.

Pari tapasi diskossa, kun Ritva vielä opiskeli muoti-suunnittelua Taideteollisessa korkeakoulussa.

– Lapsia ei koskaan tullut. Se jäi kokematta, mutta meil-le molemmille työ oli niin tärkeä. Oli helpotus, että toinenkin työskenteli luovalla alalla ja ymmärsi, miksi työ tulee arvoissa aina etukenossa. Löytyi tasapaino, ja ymmärsimme toisiamme.

Ritvan puoliso alkoi lopetella arkkitehdin uraansa samoihin aikoihin, kun Ritva perusti omaa nimeään kantavan ensimmäisen yrityksensä. Mies oli alusta asti Ritvan tukena: auttoi yrityksen taloudellisessa puolessa, jotta Ritva sai keskittyä luoviin tehtäviin.

– Tyhjensimme kotoamme ison huoneen, johon siirsimme kaksi pitkää pöytää. Keskelle asetimme isot kasvit, jotta emme nähneet koko ajan toisiamme. Teimme pitkät aamu- ja iltavuorot ja söimme välissä.

Olohuoneen televisio kannettiin ulos kodista, jotta se ei houkuttelisi joutilaisuuteen. Kun yrityksen varasto täyttyi, pariskunnan olohuoneeseen asetettiin rekkejä. Lopulta sohvakin olivat täynnä malliston takkeja.

– Silloin piti kestää vähän kurjuutta. Yleensäkin ajattel-len niin, että jos jotain haluaa saavuttaa, on tehtävä lujasti töitä. Menestys vaatii usein kymmenenkin vuoden puurtamisen.

TEESI 7: ELÄMÄ EI OLE NAUTISKELUA VARTEN

Kova ja periksi antamaton työnteko on ehkä Ritvan ominaisin piirre. Kysyttäessä eläkkeestä hän pudistaa päättäväisesti päätään. Edes vapaa-aika rakkaan puolison kanssa ei kutsu tarpeeksi, jotta Ritva irrottaisi ruorista.

– En missään nimessä jää eläkkeelle. Siihen en mene, että alkaisin vain nauttia elämästä. Elämässä pitää edelleen olla haasteita ja tuskaakin. Siitähän juuri tulee se olo, että on elossa.

Hän pohdiskelee hetken, mitä eläke-elämä käytännössä tarkoittaisi. Avattaisiinko viinipullo jo lounaalla?

– Olisin varmasti aivan sietämätön tyyppi. En usko suhteeseen, jossa ollaan kuin paita ja peppu. Äitini aina opetti, että seiso omilla jaloillasi. Että et ala mitään miehen sukkaa parsimaan. Pitää olla oma elämä, omat ystävät ja oma elämänpiiri.

Ritva ei ole tyyppinä toisiin ripustautuva tai paikallaan pysyvä.

– Olen nomadi. En halua koskaan sisustaa edes kotiani valmiiksi. Olemme asuneet Töölön kodissamme kolmisen vuotta, ja se on yhä samassa kunnossa kuin ostohetkellä.

Hänestä kaikki täysin valmiiksi tehty on käytännössä pilalla.

– Kun kaikki on valmista, minä haluan vaihtaa paikkaa. Eläkkeelle jääminen tarkoittaisi paikalleen jäämistä. Minulle se tarkoittaisi kaiken loppua. Kulttuurieroihin ja kaikenlaiseen ruumiinkulttuurin hoitamiseen olisi kyllä aikaa. Mutta minulle aivotyöskentely on sittenkin kaikkien tärkeintä.